

Tổ chức Tài chính Quốc tế

Bộ Tài chính

Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế

***Hội nghị Quốc tế về Quản trị Doanh nghiệp của IFC/OECD
Đồng tổ chức Bộ Tài chính***

**Lý do khiến Quản trị Doanh nghiệp
được quan tâm tại Việt nam**

Hội nghị bàn tròn Châu Á về Quản trị Doanh nghiệp – OECD/WB

***Với sự tài trợ:
Chính phủ Nhật bản
Diễn đàn Quản trị Doanh nghiệp Toàn cầu***

**Global Corporate
Governance Forum**

Ông Hoàng Nguyên Học, Cục trưởng Cục Tài chính Doanh nghiệp, Bộ Tài chính

**Hà Nội, Việt Nam
Ngày 6 tháng 12 năm 2004**

Địa điểm: Khách sạn Sheraton, Hà nội

HỘI NGHỊ QUỐC TẾ VỀ QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP

Hà nội, ngày 6 tháng 12 năm 2004

VAI TRÒ CỦA QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC Ở VIỆT NAM

Hoàng Nguyên Học
Cục trưởng, Cục Tài chính Doanh nghiệp
Bộ Tài chính

Công ty nhà nước hoạt động theo Luật doanh nghiệp nhà nước là công ty do nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ. Công ty nhà nước được tổ chức theo hình thức là công ty nhà nước độc lập và tổng công ty.

Công ty nhà nước do Chính phủ thống nhất thực hiện chức năng đại diện chủ sở hữu. Các Bộ, ngành hoặc UBND được Chính phủ phân cấp, uỷ quyền thực hiện chức năng đại diện chủ sở hữu.

Nhà nước đầu tư vốn trực tiếp cho Công ty nhà nước; Công ty nhà nước được sử dụng vốn nhà nước, vốn vay và các nguồn vốn khác để đầu tư vốn vào các doanh nghiệp khác; doanh nghiệp khác này hoạt động theo luật doanh nghiệp.

Công ty nhà nước có trách nhiệm bảo toàn vốn nhà nước đầu tư và thực hiện được chỉ tiêu tài chính về tỷ suất lợi nhuận trên vốn nhà nước. Do đó, việc quản trị doanh nghiệp tốt là phương thức để công ty nhà nước đạt được mục tiêu hoạt động của mình.

Tổ chức quản lý công ty nhà nước theo quy định tại Luật doanh nghiệp nhà nước có hai mô hình đó là: Công ty nhà nước không có Hội đồng quản trị và công ty nhà nước có Hội đồng quản trị. Với mô hình tổ chức có Hội đồng quản trị, Luật đã thiết lập cơ cấu quản lý, điều hành hoạt động kinh doanh của công ty nước; xác định rõ quyền và trách nhiệm cũng như các mối liên hệ giữa các chủ thể khác nhau trong công ty như: chủ sở hữu, Hội đồng quản trị, tổng giám đốc, người lao động trong công ty và các chủ thể khác. Cơ cấu tổ chức quản lý không những tạo điều kiện thuận lợi cho công ty và các bên có liên quan trong việc giám sát hoạt động kinh doanh, mà còn góp phần nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước đối với doanh nghiệp. Đồng thời, cũng buộc những nhà quản lý phải cẩn trọng hơn, thể hiện tinh thần trách nhiệm cao hơn trong việc quản lý hoạt động kinh doanh của công ty nhà nước. Cụ thể các yếu tố cấu thành quản trị công ty nhà nước được quy định tại Luật doanh nghiệp nhà nước như sau:

1. Đại diện chủ sở hữu đối với công ty nhà nước có các quyền và nghĩa vụ:

a. Quyền của đại diện chủ sở hữu đối với công ty nhà nước như:

- Phê duyệt Điều lệ công ty; quyết định mục tiêu, kế hoạch phát triển công ty; quyết định cơ cấu tổ chức quản lý của công ty; bổ nhiệm miễn nhiệm, lương thưởng của Hội đồng quản trị; quyết định một số các giao dịch lớn của công ty như: về đầu tư tài sản cố định, đầu tư vốn ra ngoài công ty thanh lý tài sản, huy động vốn; quy định chế độ phân phối lợi nhuận sau thuế của công ty, được hưởng phần lợi nhuận sau khi trích lập các quỹ của công ty...

- Được tiếp nhận các thông tin của doanh nghiệp theo định kỳ hoặc đột xuất.
- Kiểm tra giám sát đánh giá kết quả hoạt động của công ty nhà nước.

b. Trách nhiệm của đại diện chủ sở hữu đối với công ty nhà nước như:

- Đầu tư đủ vốn điều lệ của công ty nhà nước, không điều chuyển vốn của công ty theo phương thức không thanh toán; chịu trách nhiệm về các khoản nợ và nghĩa vụ tài sản của công ty trong phạm vi số vốn điều lệ của công ty ...

- Hỗ trợ hoạt động của công ty và thực hiện các nghĩa vụ khác theo quy định của pháp Luật.

2. Hội đồng quản trị

Luật doanh nghiệp nhà nước đã khẳng định: Hội đồng quản trị tổng công ty là đại diện chủ sở hữu trực tiếp vốn nhà nước. Hội đồng quản trị do người quyết định thành lập công ty bổ nhiệm; được thưởng hàng năm và thưởng khi kết thúc nhiệm kỳ tính theo kết quả kinh doanh của công ty. Theo đó, Hội đồng quản trị có quyền quyết định mọi vấn đề liên quan đến việc xác định và thực hiện mục tiêu, nhiệm vụ và quyền lợi của công ty; đồng thời chịu trách nhiệm trước người bổ nhiệm và trước pháp luật về hoạt động của công ty. Hội đồng quản trị có nhiệm vụ và quyền hạn cơ bản sau đây:

a. Nhận, quản lý và sử dụng có hiệu quả vốn, tài sản do chủ sở hữu nhà nước đầu tư cho công ty.

b. Tuyển chọn, ký hợp đồng thuê hoặc bổ nhiệm, quyết định mức lương đối với tổng giám đốc công ty nhà nước sau khi được chấp thuận của người quyết định thành lập công ty;

-Tuyển chọn, bổ nhiệm và quyết định mức lương đối với Hội đồng quản trị công ty TNHH nhà nước một thành viên;

- Quyết định cử người đại diện phần vốn góp của công ty ở doanh nghiệp khác...

c. Quyết định một số các giao dịch lớn của công ty như: về đầu tư tài sản cố định, đầu tư vốn ra ngoài công ty, thanh lý tài sản, huy động vốn theo phân cấp của người quyết định thành lập công ty nhà nước.

d. Kiểm tra, giám sát tổng giám đốc hoặc giám đốc trong việc thực hiện chức năng nhiệm vụ theo quy định.

Tổ chức giám sát đánh giá hiệu quả hoạt động của công ty nhà nước, doanh nghiệp khác theo pháp luật tương ứng và điều lệ của doanh nghiệp.

đ. HĐQT, hàng quý, năm tổ chức đánh giá tính hiệu lực và hiệu quả các nghị quyết, quyết định trong quản lý điều hành; hiệu quả hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp; báo cáo về

kết quả, những vấn đề tồn tại và đề ra biện pháp khắc phục trong quản lý của HĐQT và điều hành của Tổng Giám đốc hoặc Giám đốc doanh nghiệp.

e. Hội đồng quản trị bị miễn nhiệm trong các trường hợp sau:

- Để công ty thua lỗ trong hai năm liên tiếp hoặc không đạt chỉ tiêu tỷ suất lợi nhuận trên vốn nhà nước đầu tư trong hai năm liên tiếp hoặc trong tình trạng lổ lãi đan xen nhau nhưng không khắc phục được.

- Không trung thực khi thi hành nhiệm vụ, quyền hạn hoặc lợi dụng chức vụ quyền hạn để thu lợi cho bản thân hoặc cho người khác; báo cáo không trung thực tình hình tài chính công ty...

g. Tiêu chuẩn và điều kiện bổ nhiệm Hội đồng quản trị:

- Là công dân Việt Nam

- Có trình độ đại học và năng lực kinh doanh

- Có phẩm chất đạo đức, trung thực, liêm khiết, hiểu biết và có ý thức chấp hành pháp luật.

h. Tiếp nhận các thông tin của công ty nhà nước:

Luật pháp hiện hành quy định HĐQT được tiếp nhận các thông tin liên quan đến các khâu trong quá trình hoạt động của công ty: từ đầu tư và xây dựng, sản xuất, kết quả kinh doanh và phân phối kết quả thông qua quyền hạn của HĐQT về giám sát nội bộ đối với hoạt động của công ty nhà nước.

3. Người lao động trong công ty nhà nước:

Thông qua thanh tra nhân dân, tổ chức công đoàn và đại hội công nhân viên chức của tổ đội, phân xưởng và công ty, thực hiện chức năng giám sát theo các hình thức như: tham gia thảo luận, góp ý kiến trước khi cấp có thẩm quyền quyết định và theo dõi quá trình thực hiện về các vấn đề sau:

- Phương hướng, nhiệm vụ kế hoạch, biện pháp phát triển sản xuất, kinh doanh, sắp xếp tổ chức lại sản xuất kinh doanh của công ty.

- Các nội quy, quy chế của công ty liên quan trực tiếp đến quyền lợi và nghĩa vụ của người lao động.

- Các biện pháp bảo hộ lao động, cải thiện điều kiện làm việc, đời sống vật chất và tinh thần, vệ sinh môi trường, đào tạo và đào tạo lại nghề, nâng cao trình độ của người lao động trong công ty.

- Bộ phiếu thăm dò tín nhiệm đối với các chức danh Chủ tịch HĐQT, thành viên HĐQT (nếu có), Tổng Giám đốc, Phó Tổng giám đốc (hoặc Giám đốc, Phó Giám đốc), kế toán trưởng khi được cơ quan nhà nước có thẩm quyền yêu cầu.

- Thông qua Đại hội toàn thể hoặc Đại hội đại biểu công nhân, viên chức và tổ chức Công đoàn, người lao động có quyền thảo luận và biểu quyết, quyết định các vấn đề sau:

+ Nội dung hoặc sửa đổi, bổ sung nội dung thoả ước lao động tập thể để đại diện tập thể người lao động ký kết với Tổng Giám đốc hoặc Giám đốc công ty nhà nước.

+ Quy chế sử dụng các quỹ phúc lợi, khen thưởng và các chỉ tiêu kế hoạch sản xuất kinh doanh của công ty có liên quan trực tiếp đến quyền lợi và nghĩa vụ của người lao động phù hợp với quy định của Nhà nước.

+ Đánh giá kết quả hoạt động và chương trình hoạt động của Ban Thanh tra nhân dân, bầu Ban Thanh tra nhân dân.

4. Công khai và minh bạch về tình hình hoạt động của công ty, bao gồm cả tình hình tài chính, kết quả hoạt động và quản trị công ty.

Công khai minh bạch tình hình hoạt động và tài chính của công ty là căn cứ để đánh giá hiệu quả hoạt động, kết quả hoạt động quản lý điều hành, đồng thời là cơ sở để đề ra các biện pháp và quyết định cho hoạt động sản xuất kinh doanh của những năm tới. Cụ thể các yêu cầu công khai minh bạch đối với Công ty như sau:

a Các thông tin chủ yếu cần được công khai minh bạch đã và đang được xác lập tại các văn bản pháp luật đó là:

- Thông tin về kết quả hoạt động và tình hình tài chính;
- Tiền lương, thưởng của ban quản lý, điều hành công ty;
- Chính sách tiền lương, thưởng của người lao động...

b. Các quy định hiện hành đã yêu cầu doanh nghiệp phải lập và trình bày các thông tin về hoạt động của công ty trên cơ sở các chuẩn mực về tài chính, kế toán. Trường hợp, báo cáo không trung thực tình hình tài chính của công ty thì phải chịu trách nhiệm trước pháp luật và Hội đồng quản trị hoặc giám đốc công ty sẽ bị miễn nhiệm.

c. Công khai, minh bạch các thông tin hoạt động của doanh nghiệp đã được quy định tại văn bản pháp luật về kế toán, về giám sát đánh giá hiệu quả hoạt động của công ty nhà nước: Công ty phải thực hiện chế độ báo cáo tài chính quý, năm (Luật kế toán); báo cáo tình hình giám sát hàng quý và kết quả đánh giá hiệu quả hoạt động kinh doanh hàng năm (Quy chế giám sát đánh giá hiệu quả hoạt động của công ty nhà nước)

d. Pháp Luật hiện hành quy định báo cáo tài chính của các công ty nhà nước phải được kiểm toán bởi kiểm toán độc lập hoặc kiểm toán nhà nước. Các công ty kiểm toán phải chịu trách nhiệm về báo cáo kiểm toán đối với báo cáo tài chính của công ty nhà nước.

Hệ thống cơ cấu quản trị công ty nhà nước đã được quy định tại Luật doanh nghiệp nhà nước đã hình thành cơ bản các yếu tố đòn bẩy khuyến khích những người trong nội bộ doanh nghiệp; hạn chế những hành vi lợi dụng quyền hạn và chức vụ để thu lợi cho cá nhân tổn hại tới lợi ích chung; tạo điều kiện để những người trong nội bộ bao gồm cả chủ sở hữu thực hiện đầy đủ nhiệm vụ và quyền hạn của mình góp phần tiết kiệm chi phí, thực hiện được chỉ tiêu lợi nhuận và nâng cao hiệu quả hoạt động của công ty.

Hà Nội tháng 11/2004